

Psoriaasi ^[1]

Mistä on kysymys?

Psoriaasi (psoriasis, psori) on ihon ja/tai nivelten pitkäaikainen, monimuotoinen tulehdussairaus. Psoriaasi ei tartu.

Psoriaasi jaetaan iho- ja nivelpsoriaasiin. Ihopsoriaasi ilmenee hilseilevinä, tarkkarajaisina, koholla olevina ja usein ei-kutisevina läiskinä ihossa. Psoriaasi voi olla myös kynsissä. Nivelpsoriaasi ilmenee ihottuman lisäksi niveltulehduksena.

Kuka sairastuu?

Suomessa ihopsoriaasia sairastaa noin 2 - 3 prosenttia väestöstä. Arviolta 10 - 30 prosentilla ihopsoriaasia sairastavista on myös nivelpsoriaasi.

Psoriaasiin voi sairastua missä iässä tahansa. Ilmaantumisessa on nähtävissä kaksi huippua, joista toinen on nuoruusiässä ja toinen 50-60 vuoden iässä. Kolmanneksella sairastuneista oireet alkavat alle 20-vuotiaina. Psoriaasin taustalla on usein perinnöllinen alttius.

Kuinka tunnistan psoriaasin?

Psoriaasi voi esiintyä ihossa ja nivelissä, ja psoriaasiin voi liittyä kynsioireita, jotka voivat muistuttaa kynsisientä. Ihottumaa voi olla kaikilla ihoalueilla. Ihottumaläiskä on yleensä selkeästi punoittava ja paksuuntunut ja usein paksusti hilseilevä. Tyyppipaikat ovat ulkonevat kohdat kuten kyynärpäät, polvet, rystyset ja hiuspohja.

Lääkäri toteaa ihopsoriaasin ihottumaa tutkimalla, eikä laboratoriotestejä yleensä tarvita. Joskus ihottumaläiskästä voidaan ottaa koepala diagnoosin varmistamiseksi.

Nivelpsoriaasin oireita ovat nivelten arkuus ja aamujäykkyys, vain toisella puolella kehoa esiintyvät niveltulehdukset, sormien ja varpaiden kärkinivelten tulehdus ja kynsimuutokset. Lääkäri epäilee nivelpsoriaasia, jos potilaalla on samaan aikaan sekä psoriaasi-ihottumaa että niveltulehdus. Nivelpsoriaasin diagnoosin tekee varmimmin reumasairauksien erikoislääkäri.

Psoriaatikon liitännäissairaudet

Psoriaasia sairastavilla on muuta väestöä suurempi riski sairastua joukkoon liitännäissairauksia. Näitä liitännäissairauksia ovat muun muassa sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes ja tulehdukselliset suolistosairaudet. Psoriaasi voi aiheuttaa myös stressiä ja sosiaalisten tilanteiden välttelyä.

Miten psoriaasia hoidetaan?

Iho- ja nivelpsoriaasiin ei ole parantavaa hoitoa, mutta oireita voidaan lievittää. Psoriaasin hoitoa ohjaa Käypä hoito -suositus. Hoidon tavoitteena on minimoida oireet ja parantaa elämänlaatua sekä säilyttää potilaan työ- ja toimintakyky. Hoito valitaan aina yksilöllisesti. Omilla elintavoilla voi vaikuttaa oireiden hallintaan.

Hoitovaihtoehtoja on nykyään runsaasti, ja hoidon valinta riippuu muun muassa psoriaasin vaikeusasteesta. Vesi, auringon ultraviolettisäteily, UV-valohoidot (UVB, SUP, PUVA) ja rasvaiset voiteet helpottavat lieviä iho-oireita. Ihottumaoireita hoidetaan niiden voimakkuuden mukaan kortisonivoiteilla. Päänahan psoriaasia hoidetaan pesulla ja tarvittaessa erikoissampoolla.

Jos ihottuma on vaikea tai psoriaasiin liittyy niveloireita, sairautta hoidetaan sisäisellä lääkityksellä. Vaikeimmissa tapauksissa voidaan käyttää myös biologisia lääkkeitä.

Nivelpsoriaasin hoidossa pyritään niveltulehduksen sammuttamiseen ja siinä käytetään tavallisimmin tulehduskipulääkkeitä, paikallisia kortisoniruiskeita tai tarvittaessa reumalääkettä. Jos oireet eivät lieviy tai niveloireisiin liittyy myös vaikea ihopsoriaasi, voidaan käyttää biologisia lääkkeitä.

Footnotes:

Lähteet:

1. Käypä hoito -suositus: Psoriaasi (iho- ja nivelet). Päivitys 26.4.2017. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suositukset/suositus?id=hoi50062> [2]
2. Hannuksela M. Lääkärikirja Duodecim 2013: Psoriaasi. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00473&p_haku=psoriaasi [3]
3. Tietoa psoriasiksesta www.psoriasisliitto.fi [4] viitattu 22.2.2018

Päivitetty 24.4.2018

F11803790076

Accordion Type:

Collapsible

Lähde URL: <https://www.novartis.fi/tietoa-terveydesta/ihotaudit/psoriaasi>

Linkit

[1] <https://www.novartis.fi/tietoa-terveydesta/ihotaudit/psoriaasi>

[2] <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50062>

[3] http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00473&p_haku=psoriaasi

[4] <http://www.psoriasisliitto.fi/>